

Leon de Mattis

KOMUNISTICKÁ OPATŘENÍ

Tento text vyšel v lednu 2014 v druhém čísle časopisu *Sic*.

Český překlad vyšel v roce 2015 v časopisu *Přátelé komunizace*.

https://pratelekomunizace.files.wordpress.com/2012/03/pk_1_2014.pdf

Toto vydání zajistilo nakladatelství Subverze v březnu 2020.

**subverze.noblogs.org
subverze@riseup.net**

Myslet komunistický horizont

Komunizace není proroctvím. Není deklarací budoucnosti či čehokoli jiného. Komunizace je jen a pouze jistým úhlem pohledu na třídní boje, které se odehrávají právě dnes. Cílem je dosáhnout představy o tom, jak by dnes mohla vypadat komunistická revoluce, a to tak že vyjdeme z momentálních bojů, ale překročíme jejich meze a rozpory.

Nelze myslet komunistický horizont, nevycházíme-li z třídního vztahu takového, jaký reálně existuje, tedy z toho jak jej proměnilo období restrukturalizace. Jinak nepochopíme, proč to, co v minulosti bylo nositelem komunistické vize, nemůže dnes sehrát tutéž roli – rozhodně ne stejným způsobem.⁽¹⁾

Až do 70. let 20. století byl proletariát nahlížen jako ovládaná třída, která nemůže uskutečnit komunismus, pokud se nestane třídou vládnoucí. Samozřejmě, že existovala celá řada představ o tom, jak má tato vláda vypadat a tyto různorodé koncepce byly často navzájem protichůdné. Existovaly i postoje, které se s touto dominantní ideou chtěly rozejít, ale stejně se k ní musely vztahovat.⁽²⁾ Tuto perspektivu nešlo překonat a to nikoli proto, že by myšlenky oné epochy byly všeobecně pomýlené, ale prostě proto, že tehdejší realita – sebezprosazování společensky sílícího proletariátu – byla každému zřejmá.

Debaty, v nichž se stavěla revoluce proti reformě, okamžité nastolování komunismu proti přechodnému období (příčemž obojí mohlo předcházet vítězství proletariátu nebo následovat po něm), patřily k tomuto sdílenému paradigmatu. A současná chvíle dynamicky zpochybňuje právě toto paradigma.⁽³⁾

Zánik silné afirmace třídy a eroze dělnického hnutí jsou příznaky zásadního zlomového bodu v třídním boji. Třídní příslušnost už se nejeví jako základ sdílené identity nebo možné moci, ale naopak jako prvek, který je životům nás všech cizí: jako nevládné zhmotnění vládnoucí moci kapitálu.⁽⁴⁾

Jisté teorie došly k závěru, že pojem „třídní boj“ už není s to charakterizovat revoltu v dnešním světě. Kapitalistické společenské vztahy a všechna jejich určení (na prvním místě hodnota) však nadále trvají, což je znamením, že třídy rozhodně nezmizely. Proto komunizační teorie neopouští třídní teorii, nýbrž ji promýšlí v éře, kdy kolabuje dělnické hnutí. Jen tak pro představu můžeme říci, že komunizace přichází se třemi základními myšlenkami: zaprvé, bezprostřední

nastolování komunismu (což znamená naprostou absenci jakéhokoli přechodného období); zadruhé, komunismus jako prostředek i cíl boje; a zatřetí, zničení třídního vztahu a tedy proletariátu samotným proletariátem. A právě tento poslední bod musíme zdůraznit, chcete-li pochopit, jak teorie komunizace spojuje určitý prvek dnešních třídních bojů (konec afirmování proletariátu a úpadek dělnické identity) s určitou představou revoluce (zničení třídního vztahu proletariátem). Tato koncepce, která je maličko paradoxní, je nicméně mimořádně plodná, chceme-li v dnešních bojích hledat to, co by mohlo zvěstovat – na základě dneška – zničení kapitalistických společenských vztahů. Revoluce je destrukcí třídního vztahu, která je bezprostředně i destrukcí proletariátu – což znamená, že revoluce je aktivitou proletariátu, který ruší sám sebe. A už v dnešních třídních bojích můžeme pozorovat situace, kdy je proletariát ve snaze o obranu svého postavení paradoxně hnán k útoku na ně. Takto se třídní boj vyjevuje ve své fundamentální dvojznačnosti, která neodráží nic jiného než rozpor vlastní samotným kapitalistickým společenským formám: třídní boj může být stejně dobře rekapitulací třídních vztahů jako jejich ničením. Takže komunizační teorie navrhuje myslet komunismus na podkladě spojení těchto dvou myšlenek (že dnešní třídní boj má aspekty, které pracující ženou k napadání jejich vlastního postavení; a představa revoluce coby konání proletariátu, které spočívá v jeho autodestrukci).

Není úlohou teorie odhalovat bojům, čím v hloubi „jsou“. (5) Nejde o to obcházet kolem a druhým „zvyšovat uvědomění“. Myslet revoluci a komunismus to není žádné kouzelné zaklínadlo, které dnešní boje promění v něco, čím nejsou. Úkolem je teoreticky propojit současné boje s možnou produkcí komunismu, a přitom chápat že o produkci komunismu jde už v těchto bojích a že to není jen věc budoucnosti. Nepomýšlí-li se v bojích na revoluci, jejich horizontem nutně zůstává horizont kapitálu. Samozřejmě, že v průběhu ambivalentního třídního boje, jenž je zároveň obnovou i zpochybněním třídního vztahu, posiluje absence revolučního obzoru první pól – obnovu třídního vztahu. Ta se v boji zračí přetrváváním zprostředkování, která jsou výrazem této obnovy (mimo jiné odborové hierarchie, média, mluvčí a vyjednávání), nebo jejich rázným návratem ve chvíli návratu do normálu (tam, kde tato zprostředkování ustoupila před intenzitou boje).

Pracovat na teorii revoluce a komunismu je tudíž aktivitou prováděnou na bázi bojů a kvůli těmto bojům. Úspěšnost takovéto aktivity je samozřejmě bez záruky. Soudobá revoluční teorie nezevšeobecní – tedy nezačne existovat mimo

omezený okruh teoretiků a militantů – dokud nebude dostatečně odpovídat tomu, co by v bojích mohlo být výrazem rozpadu třídního vztahu. Nakolik k této teorii patří zaujetí stanoviska k aktuálním záležitostem, nemůže být sázkou na jistotu. Nicméně je racionální sázkou, neboť její součástí je jisté chápání bojů, které produkují samy tyto boje. Přesto je to pořád sázka.

Komunismus jako proces a ne jako alternativní svět

Komunismus není proroctvím o nic víc než komunizace. Mluvit o komunismu v přítomnosti to je téma pro současné boje. Proto je naprosto nezbytné hledat, co by v nich mohlo zvěstovat komunismus, a ne snít o nějakém stavu daleko v budoucnosti, kterého by lidstvo mohlo jednoho dne dosáhnout. Nebo ještě jinak: pro rekonstrukci komunistického horizontu je zásadní především zjišťování, jakými způsoby by mohl komunismus vzniknout ze současné situace, a ne popisování možné podoby komunismu coby vypracované organizační formy.⁽⁶⁾

Avšak to, že o komunismu mluvíme v přítomnosti, nás nesmí dovést k chybě, která je dnes docela běžná – nesmíme si myslet, že jsme schopni tu a tam ve škvírách uvnitř kapitalistické společnosti nalézt náznaky komunismu či dokonce částečně realizovaný komunismus. Komunismus nemůže sám od sebe existovat v současném světě, a to ani jako existenciální ani jako politická volba a ani jako životní styl.⁽⁷⁾

Komunismus tedy musíme myslet v přítomném čase, ale nikoli jako přítomný stav. A právě to nám teorie komunizace umožňuje. V komunizaci jdou produkce komunismu a komunismus samotný souběžně. Komunizace je bojování proti kapitálu komunismem, což znamená, že komunismus je jí zároveň prostředkem i cílem. Proto je pro ni představa produkce komunismu představou samotného komunismu, ovšem komunismu chápaného prizmatem jeho produkce. Na otázku, „co je to komunismus,“ nemůžeme odpovědět popisem jeho údajně dovršené podoby, ale pouze popisem forem, v nichž by mohl být produkován.

To znamená, že teorie komunizace skutečně naráží na jisté potíže. Jelikož prostředkem komunizace je komunismus, je třeba ho nějakým způsobem vnést do hry už od začátku celého procesu. Zároveň ale tvrdíme, že komunizace je nějakou dobu probíhající proces, v němž se produkuje komunismus a jenž chce čas.

V tradičním marxistickém pojetí tuto otázku řešila představa „přechodného období“. Společenskou formací, která měla v průběhu revoluce vznikat a být jejím konečným výsledkem, neměl být přímo komunismus, ale zprostředkující stádium – socialismus. Komunizace se rozchází s představou přechodného období, protože komunismus je prostředkem samotného boje. Komunismus je tedy pro ni nutně bezprostřední záležitostí, i když zůstává jen částečný.

Komunizace proto nabývá jistých zdánlivě paradoxních forem: je zároveň okamžitá i rozprostřená v čase, totální i částečná a tak dále. Abychom mohli myslet komunismus, musíme najít odpověď na tyto otázky.

Pojem „komunistické opatření“

A zde vstupuje do hry pojem „komunistické opatření“ označující elementární formu produkce komunismu.

Produkce komunismu není nic než násobení a zevšeobecnění komunistických opatření, tu či onde přijatých v průběhu konfrontace s kapitálem; opatření, jejichž cílem je právě použití komunismu jako bojového prostředku.

Komunismus možná nenastane okamžitě, ale v rámci komunistického opatření se zdá být okamžitým. V rámci komunistického opatření nejsou žádná stádia. Komunismus je v něm už ve hře – i když ho nelze považovat za kompletně uskutečněný. Komunistické opatření stírá mezeru mezi bezprostředností komunismu a časem potřebným k jeho realizaci, aniž by zároveň rušilo nutnost tohoto času. A díky tomuto pojetí se můžeme vyhnout přemýšlení o samotné komunizaci jako o mezilehlém období mezi současností a komunistickou budoucností.

Termín „opatření“ by nás neměl mýlit.⁽⁸⁾ Komunistické opatření není receptem, zákonem nebo příkazem. Nenastoluje žádnou vládu, které by se všichni museli podřídit. Nedekretuje nějakou obecnou a neosobní normu. Komunistické opatření se z definice týká předně těch, kdo ho provádějí. A není ani deklarováním úmyslů či přinejmenším nikdy nemůže být jen takovouto deklarací. Komunistické opatření je čin. Vystačit si se zvukem vašeho hlasu, který prohlásí hodnotu, společenské třídy nebo kapitalismus za zrušené není komunistické opatření. Sdílet zdroje uchvácené nepříteli nebo společně vyrábět cokoli, co je zapotřebí k boji proti kapitálu – to by mohlo být komunistické opatření.

Komunistické opatření je kolektivním opatřením podniknutým ve specifické situaci, a to způsoby a prostředky, které si komunistické opatření samo vybere. Formy kolektivního rozhodování, které ústí v komunistická opatření, se různí podle samotných opatření: některá zahrnují velké množství lidí, jiná mnohem méně; některá předpokládají existenci koordinačních prostředků, jiná ne; některá jsou výsledkem dlouhých kolektivních diskusí jakéhokoli druhu (valná shromáždění, různé typy kolektivních diskusí ve víceméně difuzních skupinách), zatímco jiná mohou být živelnější... Zárukou, že komunistické opatření není autoritářské nebo hierarchické, je jeho obsah a nikoli formální charakter rozhodování, které mu dalo vzniknout.

Komunistické opatření je příkladem způsobu, kterým se organizuje produkce komunismu. A to není přímá demokracie nebo sebeorganizace.⁽⁹⁾

Takové opatření nemá nutně své autory či rozhodně neidentifikovatelné autory: komunistická opatření, která zevšeobecní, mohou být klidně podnikána souběžně tu a tam, neboť jsou docela jednoduše možným řešením nějakého problému, který je všudypřítomný čili obecný. Rychle tedy mizí možnost lokalizovat jejich původ. Každý orgán, který si osobuje moc předepisovat druhým komunistická opatření, právě tímto aktem okamžitě neguje možnost, že by nějaké skutečně komunistické opatření mohl podniknout.

Komunistické opatření není samo o sobě komunismem. Komunismu nebude dosaženo jedním osamělým opatřením ani jednou sérií různých opatření. Na druhou stranu komunismus není nic než výsledek obrovského množství komunistických opatření – jehož počátek charakterizuje období komunizace – která se skládají jedno k druhému a která nakonec uspějí, když celkovému uspořádání světa vtisknou zcela odlišnou kvalitu. Není tu nutně žádná kontinuita; je naprosto rozumné předjímat, že před dosažením zlomového bodu, kdy se ruptura stane natolik hlubokou, že třídní společnost už nebude mít prostředky k tomu, aby sama sebe udržela v chodu, dojde k úspěchům i chaotickým ústupům. Komunismus a třídní společnost se navzájem vylučují. Před dosažením zlomového bodu jsou komunistická opatření svojí podstatou pomíjivá: existují pouze v prostoru boje, a pokud nezevšeobecní, jsou potlačena.⁽¹⁰⁾ Jsou to prostě momenty, kdy už je překonání možné, ale ještě ne jisté. Produkce komunismu se neodehraje nutně najednou. Docela dobře si můžeme představit, že jednoho dne se rozjede komunizační dynamika, která bude agresivně rekonponovat komunistická opatření přijatá během obzvláště radikálních a rozsáhlých bojů,

a přesto bude tato dynamika poražena. A později a jinde se zase znovu zrodí a uzavře se zkázou třídní společnosti.

Zevšeobecnění neznamená uniformitu. Je mnoho způsobů, jak se komunistické opatření může šířit. Samozřejmě, že může jít o otázku přidání se k té či oné už existující komunistické iniciativě (věnované společné výrobě nebo koordinaci...). Stejně tak může být otázkou přejmutí – občas v adaptované podobě – opatření, která už se praktikují jinde. Komunistické opatření se rovněž může zabydlet v praktikách, zkušenostech a solidaritě, které tu byly už před ním, a přitom zároveň představuje kreativní rozchod s tímto dědictvím, a to na základě potenciálu, který může zevšeobecnění produkce komunismu uvést ve skutečnost.⁽¹¹⁾

Důležité je pochopit proces, kterým se komunistické opatření zevšeobecňuje. Jestliže se komunistické opatření stává všeobecným, je tomu tak proto, že v dané situaci odpovídá tomu, co si situace žádá, a je tedy jednou z forem (třeba ne jedinou možnou), které reagují na nutnost uvalenou touto situací (intenzivní boj proti kapitálu). Moment komunizace je situací chaotického střetu, během níž se proletáři pouštějí do nespočtu iniciativ, aby mohli dál pokračovat ve svém boji. Pokud se některé z těchto iniciativ rozšíří, děje se tak proto, že korespondují s nějakou potřebou, která přesahuje různé zvláštní konfigurace probíhajícího střetu. Volba mezi opatřeními, která se stávají všeobecnými a jinými možnostmi, se odehrává pod tíhou společenského vztahu kolabujícího pod ranami svých vlastních rozporů. A teprve na této rovině – na rovině zevšeobecnění – můžeme hovořit o opatřeních „nastolených samotnými potřebami boje“⁽¹²⁾ či dokonce o revoluci jako o „bezprostřední nutnosti v dané situaci“, které se chopí proletáři „hnaní jejich materiálními podmínkami.“⁽¹³⁾ V tomto ohledu teorie komunizace není deterministická a dovoluje nám chápat produkci komunismu jako aktivitu.⁽¹⁴⁾

Komunistická opatření a produkce komunismu

Komunistické opatření je pozitivním aspektem komunismu, který teorie může pojímat jen negativně. Komunismus je totiž zničením všech stávajících forem nadvlády a vykořisťování. Komunismus se definuje jako řada rušících aktů: zrušení hodnoty, tříd, genderové a rasové nadvlády a tak dále. Jinými slovy, je sice pravda, že se naše pokusy popsat komunismus omezují na chabé definice (víme sice, co komunismus zruší, ale nevíme, jak konkrétně bude vypadat), ale

máme pozitivní vizi jeho produkce: komunistické opatření.

Komunistický charakter opatření se odvozuje od jeho schopnosti posílit boj proti kapitálu, a přitom být výrazem jeho negace. Jedná se tedy o rozhodný a konkrétní způsob jak rozehrát překonání směny, peněz, hodnoty, státu, hierarchie a rasových, třídních a genderových rozdílů a tak dále. Tento seznam nestojí na nějakém zvláštním pořadí priorit, protože komunistické opatření je schopno zaútočit najednou na vše, co tvoří kapitalistické společenské vztahy. Víme, že komunismus je překonáním směny, hodnoty a peněz, ale nevíme, jak by svět bez směny, hodnoty a peněz mohl fungovat. Víme, že komunismus je zrušením tříd, ale nevíme, jak by mohl fungovat beztřídní universalismus. Komunistické opatření na takovéto otázky neodpovídá globálně, ale snaží se na ně reagovat tam, kde vznikají, a v rámci potřeb boje.

Díky komunistickému opatření chápeme, že komunismus není čímsi nám zcela cizím. Komunismus velmi významnou měrou spočívá na velice prostých věcech, z nichž mnohé mohou existovat už dnes: kupříkladu sdílení, spolupráce, absence společensky rozdělených rolí a funkcí a neprostředkované a přímé společenské vztahy. Avšak to, co dnes existuje jako cosi druhotného, nemá tentýž význam – kvalitativně – jako to, co existuje všeobecně (vzpomeňme například hodnotu a způsob, jakým se proměnila její povaha se vznikem kapitalistického výrobního způsobu). Proto je pojem „zevšeobecnění“ zcela zásadní. Žádný obsah není komunistický sám o sobě (i když na druhou stranu některé obsahy mohou být samy o sobě velmi dobře antikomunistické). Totéž opatření může a nemusí být komunistické v závislosti na svém kontextu: není komunistické, zůstává-li izolované, ale stává se komunistickým, pokud zevšeobecní. Z toho důvodu je třeba pochopit, že izolované komunistické opatření není komunistickým opatřením, i když je pravda, že žádné komunistické opatření není s to samo od sebe prolomit svoji izolaci. K tomu dojde jen tehdy, když další kolektivy uvedou v život další komunistická opatření.

Zevšeobecnění však rozhodně nemůže být jedinou zárukou komunistického charakteru nějakého opatření. Opatření, které tak či onak nezevšeobecní či které nesouzní s dalšími podnikanými opatřeními, nemůže být komunistické. Zároveň je ale velmi dobře možné, že zevšeobecní opatření, která vůbec nebudou komunistická. Je evidentní, že tu musíme vyloučit veškerou iniciativu kapitalistického nepřítele v podobě zákonů, předpisů, rozkazů nebo donucovací státní kontroly. Ale na straně samotné revoluce mohou nejrůznější rozpory –

kteřé jsou výsledkem spletité segmentace proletariátu (jednota vzniklá v boji je vždy problematická a nikdy ji nelze považovat za definitivní) a často nepřehledného a rozporuplného rámce, v němž se každý konkrétní boj odehrává – plodit kontrarevoluční dynamiku, která má však podobu revoluce, tedy podobu zevšeobecňujících se opatření.⁽¹⁵⁾ Takže ještě jednou: žádné komunistické opatření není komunistické samo o sobě a komunistický charakter nějakého opatření se odvozuje jen a pouze z jeho celkového vztahu k boji, jehož je součástí. Některá opatření si během chaotického a nenormativního procesu povstání dlouho podrží nejednoznačný charakter. Jiná zase, která v jistý moment mohla být komunistická, se klidně mohou stát kontrarevolučními v reakci na určitou problematiku, která se bude prohlubovat přímo úměrně rozkladu kapitalistického společenského vztahu. Právě tak se může odhalit revoluce v revoluci: otevřeným bojem mezi opatřeními, která jsou komunistická, a opatřeními, která už komunistická nejsou.

Komunistická opatření nelze odloučit od povstání. Komunistická opatření jsou absolutně proti všemu, co v rámci třídního boje umožňuje integraci proletariátu jako třídy příslušející ke kapitálu. Takováto opatření se rozcházejí s legalitou, se zprostředkujícími institucemi a s obvyklými, přípustnými formami konfliktu. Můžete počítat s tím, že stát zareaguje násilně a krutě, jak má ve zvyku. Komunistická opatření jsou tudíž konfrontací s represivními silami a i v tomto případě mohou dosáhnout vítězství jedině dynamikou jejich urychleného zevšeobecnění.

Takže zevšeobecnování komunistických opatření má nutně mezní bod, rychle dosažený bod zlomu, kdy už cílem boje nadále nemůže být zlepšení nebo zachování určitého postavení v rámci kapitálu, nýbrž se jím musí stát zničení celého kapitalistického světa, který se v tuto chvíli definitivně stává nepřítelem.⁽¹⁶⁾ Od tohoto bodu patří mezi všechno, co je zapotřebí k produkci komunismu, také konfrontace se silami státu odhodlanými bránit starý svět a tedy naprostá likvidace všech státních struktur.

Komunistická opatření a aktivita

Nikdo nebuduje komunismus vědomě v jeho celistvosti. Ale komunistická opatření se nepodnikají bezděčně: rozhodnutí přiklonit se k nim v boji nutně zahrnuje vědomí, že přispívají ke zničení kapitalistických společenských vztahů a že toto jejich zničení nakonec bude jedním z cílů boje. Samozřejmě, že potřeby bo-

je a budování komunismu nejsou oddělené. Komunismus se uskutečňuje u příležitosti boje a v jeho kontextu. Ale rozhodnutí ve prospěch komunistického opatření – uvažujeme-li o něm izolovaně – neplyne z toho, že v boji nezbyla žádná jiná cesta vpřed než přijetí komunistického opatření: komunismus není tím, co zbude, když už se nedá dělat nic jiného.

Komunismus se produkuje: to znamená, že není výsledkem ryze volního aktu ani pouhým důsledkem okolností, které znemožňují jakýkoli jiný výsledek. Každé komunistické opatření je výsledkem konkrétní vůle. Tato vůle si vůbec nemusí klást za cíl vytvoření komunismu v tom nejobecnějším smyslu, ale jen v nějakém jeho bezprostředním aspektu, lokálním a užitečném pro boj. Takže všeobecné přijetí komunistické myšlenky jako jakéhosi obecného, abstraktního principu, který je třeba realizovat, není nutnou podmínkou konkrétní produkce komunismu. Na druhou stranu, společenská aktivita produkující komunismus má své vlastní vědomí; to znamená, že v období komunizace, kdy dochází k propojování a šíření komunistických opatření, se povšechné kontury toho, co se ustavuje, stávají zřejmé všem.

Produkce komunismu však samozřejmě má i své „podmínky“. Je tu boj, který je třídním bojem, a proto je výrazem jak rozpadu kapitalistického třídního vztahu, tak možnosti jeho regenerace. Zároveň je v negaci fundamentálních společenských forem kapitálu (negaci, kterou ustavičně rozehrávají samy tyto formy) obsažena vize možnosti jejího překonání. Nicméně aktivita produkující komunismus musí sama sebe chápat jako aktivitu, tedy jako něco, co není mechanicky vyvoláno svými podmínkami. V rámci boje tedy není žádná nutnost, která by si vynucovala produkci komunismu a neoponechávala žádnou jinou možnost.

Komunismus se může stát skutečností jen díky aktivitě. Na rovině jednoho komunistického opatření je tato aktivita nutně zakoušena jako vůle, vědomí, projekt (samozřejmě, že kolektivní vůle). Ale zevšeobecnění komunistických opatření přesahuje veškerou vůli, protože i když je každé jednotlivé opatření aktem, celkový souhrn komunistických opatření je neuchopitelný vůlí těch, kdo je podnikají. Čím intenzivnější daná aktivita je a čím víc spočívá v produkci rozmanitých a mnohoznačných opatření, tím větší bude pravděpodobnost, že tato opatření budou odpovídat potřebám globální produkce komunismu.

Navíc tato aktivita je skutečně aktivitou, a proto proměňuje podmínky, v nichž

se rozvíjí. To znamená: čím víc je komunismus produkován, tím víc se zvětšuje potenciál pro jeho další autoprodukcí. A právě o tom je pojem „komunizující dynamika“. První komunistická opatření, která zevšeobecní, demonstrují samotným svým zevšeobecněním, že mohou být bojovým prostředkem; ale zároveň otevírají možné cesty k překonání specifičnosti a mantinelů boje samotného. Opatření, která se pustí do sdílení zdrojů sebraných nepříteli, otevírají cestu k opatřením, která se pustí do uspokojování potřeb komunistickými prostředky.⁽¹⁷⁾ Opatření zahrnující lokální spolupráci otevírají cestu ke spolupráci v širším měřítku.

To ukazuje na velký strategický význam prvních komunistických opatření.⁽¹⁸⁾ Jestliže se jim podaří dát adekvátní a rychlou odpověď na problémy vyvstávající v konkrétním boji a jestliže z tohoto důvodu budou schopna zevšeobecnět, pak se může rozjet dynamika, která z jejich expanze bude činit motor jejich ještě širší expanze. Úloha komunistické teorie, která se nevěnuje vydávání direktiv, co se musí udělat, ale pojmenovávání toho, co už se děje (tedy přijímání komunistických opatření), je tudíž značná.

Bylo by velkou chybou představovat si nějaký způsob boje jako „komunistické opatření“. Komunistická opatření bezesporu předpokládají hloubku a šířku třídního boje, které přesahují obvyklé parametry, kterých boje dosahují při běžném průběhu. Komunistická opatření tudíž nabývají významu jedině v rámci komunizující dynamiky, která je rychle táhne za jejich plaché počátky.

Z definice je nemožné konstruovat vzor komunistického opatření. Přesto lze nabídnout pár hypotéz, chápeme-li správně jejich funkci. Nejde o uskutečnění jakéhosi proroctví, ale o objasnění našeho dnešního teoretického chápání komunismu. Hypotézy ohledně komunistických opatření se odvozují přímo od způsobu, kterým nám současná epocha umožňuje přemýšlet o komunismu. Všechny koncepce tohoto druhu jsou však stejně jako éra, která je zrodila, velmi smrtelné a odsouzené k překonání.

Je tedy pravděpodobné, že komunistickými budou ta opatření, která tu a tam budou přijímána za účelem uchvácení prostředků využitelných k okamžitému uspokojení potřeb boje. Komunistická budou pravděpodobně i ta opatření, která se budou podílet na povstání, aniž by reprodukovala formy a modely vlastní nepříteli. Komunistická pravděpodobně budou opatření, jejichž cílem bude vyhnout se v rámci boje reprodukci dělítek mezi proletáři, která jsou výsledkem

jejich soudobé atomizace. Komunistická patrně budou opatření, která budou usilovat o eliminaci genderové a rasové nadvlády. Komunistická pravděpodobně budou ta opatření, která budou směřovat ke koordinaci bez hierarchie. Komunistická budou pravděpodobně opatření, která se tak či onak budou snažit setřást se sebe veškerou ideologií, která by mohla vést k opětovnému ustavení tříd. Komunistická patrně budou ta opatření, která vymítí všechny tendence k obrodě těch společenství, která se k ostatním chovají jako k cizincům nebo nepřátelům.

POZNÁMKY:

(1) Schopnost myslet komunistický horizont je jednou z věcí, o něž kráčí v samotných bojích. Stačí si jen připomenout historii uplynulých třiceti let, kdy otázka komunismu fakticky zmizela z radaru. A nestalo se tak žádnou náhodou. Jednalo se o přímý důsledek porážky, zdoání nesouhlasu, jenž panoval 60. a 70. letům.

(2) Nedávno došlo ke kontroverzi, zda je teorie komunizace nějakou novinkou nebo ne, přičemž se tak nějak hrálo s faktem, že tvrzení této teorie můžeme tu a tam nalézt už v předchozích dobách. Nelze však brát jednotlivá tvrzení samostatně a ptát se po jejich novosti. Musíme se ptát po novosti způsobu, kterým se tyto prvky – třebaš myšlené a vyjádřené už před nějakou dobou – usouvztažňují spolu navzájem i s aktuální dobou.

(3) Říkáme-li, „dynamicky,“ znamená to, že přežívání několika málo ne zcela rozložených pozůstatků starého dělnického hnutí nemůže představovat seriózní námitku proti dané tezi.

(4) Podrobněji viz text „Co je to komunizace?“ (Sic č. 1), jehož je tento článek pokračováním.

(5) Toto pojednání se často bude točit kolem „bojů“. Skutečnost, že v souladu s obecným územ používáme množné číslo, je jednou z věcí, které ukazují na konec doby afirmování proletariátu. Boje vyjadřují spoustu různých aspektů třídního boje, který dnes musíme uchopit v celé jeho nesourodosti.

(6) Nebudeme se tu pouštět do sporu, zda bude jednoho dne možné prohlásit komunismus za „dovršený“ (byť jen relativně) či tu vždy bude jen proces jeho produkce, a to z toho prostého důvodu, že dnes se tím pro nás nic nemění. Na jednu stranu si komunismus nevyhnutelně představujeme jako stádium, kterého až bude dosaženo, bude likvidace současných společenských vztahů definitivní. Kdybychom si jej takto nepředstavovali, těžko bychom ho mohli nějak odlišit od existenciální volby v rámci kapitalismu. Ale na druhou stranu nemůžeme v pozici, v níž se nacházíme, mluvit o komunismu jinak než jako o procesu. Není pochyb o tom, že je podstatný rozdíl mezi obdobím produkce komunismu v boji proti kapitálu a obdobím, když už je kapitalismus zničen.

K tomu, abychom toto druhé období mohli popsat jinak než vágními abstrakcemi, nám však schází teoretické nástroje.

(7) Z toho plyne kritika alternativismu obecně. Viz „Úvahy o ‘Apelu’ Neviditelného výboru“. Původně tato stať vyšla jako „Reflections Concerning the Call“ v Meeting č. 2 a později byla reprodukována v knize Communization and its Discontents, kterou redigoval Benjamin Noys (Minor Compositions, Wivenhoe/New York/Port Watson).

(8) Místo výrazu „komunistické opatření“ lze stejně dobře použít „komunistická iniciativa“.

(9) Rozhodně totiž nelze předem určit způsob, kterým budou komunistická opatření přijímána. Ujistit se, že nepůjde o způsob, kterým by se mohla znovu etablovat nadvláda, hierarchie nebo autorita, můžeme jen obsahem opatření a nikoli aplikací nějakého demokratického nebo jiného formalismu na proces rozhodování. A není to ani „sebe“-organizace. V současné chvíli je sebeorganizace jistě nutná k existenci bojů, které se vydají za vymezený čas a formy legalizovaných a odborově organizovaných bojů. Ale komunistické opatření je rozchodem se sebeorganizací jako takovou, neboť takové opatření překračuje parciální boje, které se musí organizovat kolem svých specifických cílů.

(10) Zevšeobecnění komunistických opatření koresponduje především se zevšeobecněním bojů, v jejichž rámci se zrodila a bez nichž nemohou přežít.

(11) Takovýto potenciál se projevuje stejně tak násobným růstem materiálních možností (spolu s likvidací státu a zabráním sil kapitálu), jako ve sféře výkladu a imaginace – protože to vše v praxi tvoří nedílnou jednotu.

(12) Sic č. 1, „Editorial“.

(13) „Crisis and Communisation“, Peter Aström, Sic č. 1. Při tvorbě prvního čísla Sic došlo k debatě o tom, zda Aströmův článek používá příliš deterministické formulace nebo ne. Stopy této debaty je možno nalézt na stranách 38 a 39.

(14) Tento mechanismus není ničím specifickým pro komunizaci. Všechny rozšířené formy společenské aktivity – tedy všechny ty, které procházejí napříč spo-

lečenským organismem – fungují stejně: kontrastují s centralizující a unifikující aktivitou hierarchických nebo státních struktur. Takto se tedy mohou šířit a zevšeobecňovat už praktiky současných bojů, dokud nedosáhnou příslušného rámce.

(15) Komplikovaná a trýznivá prezentace těchto rozporů na straně revoluce viz články Bernarda Lyona (Meeting a Sic č. 1).

(16) Jak jsme si ukazovali od začátku tohoto článku, třídní boj je ambivalentní. Souběžně je bojem v rámci kapitalismu a bojem, který předznamenává jeho zničení, bojem na obranu jistého postavení uvnitř kapitalismu a bojem proti tomuto postavení. Proletariát v tomto boji osciluje mezi svojí integrací a dezintegrací. Komunistické opatření je krokem k rozchodu s touto dvojakostí a činí z boje proletariátu boj proti kapitálu jakožto systému; boj, v jehož průběhu se proletariát kousek po kousku rozpouští. Ale toto rozpouštění se může stát zřejmým teprve tehdy, až se komunizace stane poněkud zjevnější. O anti-kapitalistickém nebo revolučním boji lze skutečně hovořit teprve až od chvíle, kdy začne pozitivní produkce komunismu.

(17) Potřeb, které probíhající boj rovněž transformoval.

(18) Slovo „strategický“ nechápejme ve významu strategie pro šíření a zevšeobecnění komunistických opatření; taková strategie by totiž nemohla existovat. „Strategický“ tu znamená, že první opatření musí být co nejadekvátnější dané situaci, přičemž jsou zároveň konkrétním precedentem užití komunismu coby bojového prostředku.

O NAKLADATELSTVÍ SUBVERZE

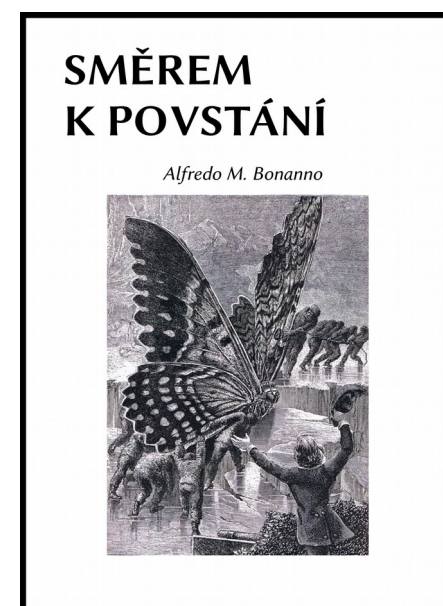
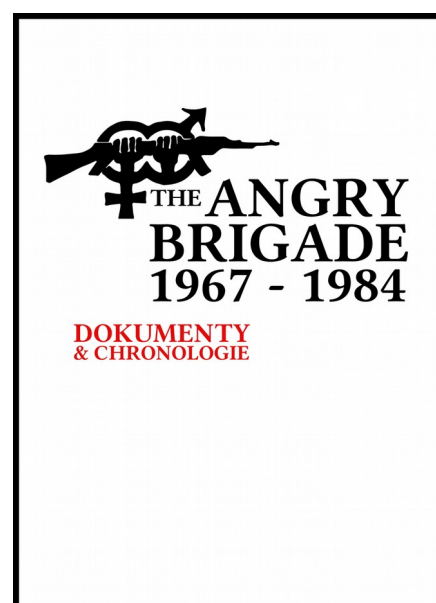
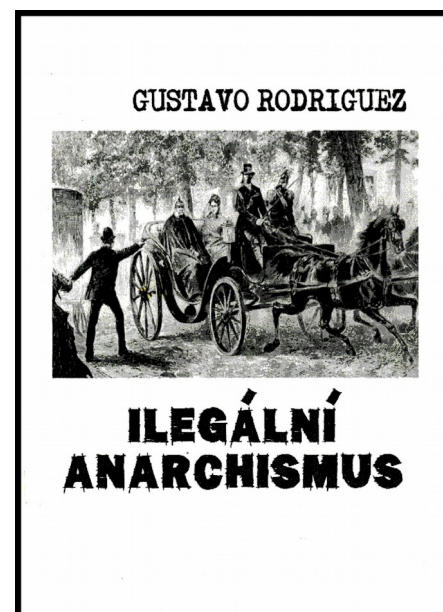
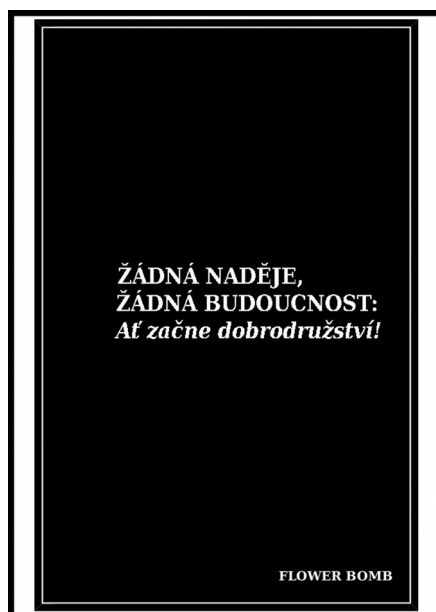

Nakladatelství Subverze se zaměřuje na publikování různých textů, které nemusí ve všem být v souladu s našimi postoji. Často nejsou v souladu ani mezi sebou navzájem, přesto považujeme za důležité je sdílet. Nutno podotknout, že to neděláme z komerčních pohnutek ani v rámci propagace a podpory konkrétní organizace, skupiny, hnutí, taktiky či ideologie. Společným rysem

všech textů je jistá dávka kontroverze a tedy i potenciálu k rozvíření tolik chybějících diskuzí o podstatných tématech. To je v hlavní motivace k provozování tohoto projektu. Žádné šíření „revolučního evangelia“, jak by si někdo mohl myslet. Prostě jen touha po diskuzi, reflexi a subverzi. Takže, pokud ti přijdou námi vydané publikace zajímavé, diskutuj a podvracej. Pokud tě znechucují, klidně se pozvracej. Necháme to na tobě.

PUBLIKACE NAKLADATELSTVÍ SUBVERZE

ke stažení na subverze.noblogs.org

„Komunistický charakter opatření se odvozuje od jeho schopnosti posílit boj proti kapitálu, a přitom být výrazem jeho negace. Jedná se tedy o rozhodný a konkrétní způsob jak rozehrát překonání směny, peněz, hodnoty, státu, hierarchie a rasových, třídních a genderových rozdílů a tak dále. Tento seznam nestojí na nějakém zvláštním pořadí priorit, protože komunistické opatření je schopno zaútočit najednou na vše, co tvoří kapitalistické společenské vztahy. Víme, že komunismus je překonáním směny, hodnoty a peněz, ale nevíme, jak by svět bez směny, hodnoty a peněz mohl fungovat. Víme, že komunismus je zrušením tříd, ale nevíme, jak by mohl fungovat beztřídní universalismus. Komunistické opatření na takovéto otázky neodpovídá globálně, ale snaží se na ně reagovat tam, kde vznikají, a v rámci potřeb boje.“

**Tato publikace není zboží!
Nekupuj ji! Neprodávej ji!
Vezmi si ji a sdílej bezplatně!**

**Toto vydání vzniklo
díky uchvácení zdrojů,
kterými disponovali kapitalisté.
Oni nic nedostali,
my získali, co potřebujeme...**